

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „DRUGELIS“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Drugelis“ (toliau – lopšelis-darželis) Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

2. Aprašo paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms, aplinką.

3. Aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Su Aprašu turi būti supažindinti visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.3. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.4. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.5. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.6. patyčias patiriantis vaikas – vaikas, iš kurio yra tyčiojama;

6.7. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.8. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas (-ai);

6.9. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.10. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis įstaigos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.11. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.12. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA

7. Patyčių prevencijos ir intervencijos planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio direktorius, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, o prevencijos vykdyme dalyvauja visi įstaigos bendruomenės nariai.

8. Lopšelio-darželio direktorius tvirtina smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos aprašą, kontroliuoja jo vykdymą, imasi priemonių, kad laiku būtų suteikta pagalba vaikui, kurio atžvilgiu buvo taikytas smurtas, prievarta, seksualinio ar kitokio pobūdžio išnaudojimas, ir apie tai informuoja suinteresuotas institucijas.

9. Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui organizuoja patyčių prevencijos jos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo parengimą, pristatymą bendruomenei bei vykdymą, apie smurto, prievartos ar išnaudojimo atvejus nedelsdamas informuoja lopšelio-darželio direktorių.

10. Aprašo įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisijos nariai, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

11. Ikimokyklinio ugdymo auklėtojai ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką apie taikomų prevencijos ir intervencijos priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas nedelsiant reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena asmeniui, kuris tyčiojasi, vidaus darbo tvarką ir elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus), lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

12.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2).

13. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

13.4. registruoja Patyčių registracijos žurnale (Priedas Nr. 1);

13.5. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui ir pateikia visas turimas užpildytas formas.

14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja lopšelio-darželio vadovą apie esamą situaciją;

14.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

14.4. ypatingu atveju (esant fiziniam smurtui) arba jeigu numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, informuoja lopšelio-darželio vadovą apie būtinybę informuoti Vaiko teisių apsaugos skyrių, policijos nuovadą.

15. Lopšelio-darželio vadovas, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, auklėtojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias, arba jiems pasityčiojus iš vaiko, privalo nedelsiant imtis priemonių.

16. Patyčias patiriantis vaikas ar patyčių stebėtojas, matęs ir žinantis apie patyčias, nedelsiant informuoja bet kurį ugdymo įstaigos darbuotoją, kuriuo pasitiki.

17. Patyčias patiriančio vaiko tėvai (globėjai, rūpintojai) arba, žinantys apie lopšelyje-darželyje vykstančias patyčias, nedelsiant informuoja grupės auklėtoją ir/ar administracijos atstovus apie vaiko patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute ar asmeniškai).

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

19. Kiekvienų metų gruodžio mėn. atliekama anoniminė tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją lopšelyje-darželyje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems metams.

SUDERINTA

Šiaulių sutrikusios klausos vaikų ugdymo centro
tarybos 2017-08-29 posėdžio
protoliniu nutarimu
(protokolas Nr. CT-3)

ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „DRUGELIS“

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ .	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais lopšelio-darželio darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

Patyčių registracijos žurnale Nr. _____

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „DRUGELIS“
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

